

Senfoni No.2, Re Majör Op.36

* Adagio Molto-Allegro con brio * Larghetto * Scherzo: Allegro * Allegro molto

Beethoven'in kariyerinin en büyük paradokslarından biri, 2. Senfoni'yi tam da işitme kaybı nedeniyle neredeyse intihara varan bir çaresizlik hissiyle boğuştuğu sırada yazmış olmasıdır. Bu duruma karşın çalışma, bestecinin en iyimser ve heyecanlı eserlerinden biridir.

Beethoven sağırlığı nedeniyle bunalımının arttığı 1801 yılında 2. Senfoni'si üzerinde çalışırken rahatsızlanmış, çeşitli hastalık ve doktorlarla uğraşmış, önerilen sakin ve sessiz köy yaşamı için gittiği Heiligenstadt'ta 6 Ekim günü vasiyetnamesini yazmış, intiharı bile düşünmüştü. Ancak bu karamsar hava, 1802 yazında tamamladığı 2. Senfoni'de hiç görülmez.

Genişletilmiş yavaş girişi, üç hızlı ölçüye damgasını vuran maceracı ve değişken karakteri ortaya koyarken, ikinci ölçü onu her zaman makbul kılan sükûnet ve güzelliğin lirik damarına dokunur. Biçimsel olarak yaratıcı sayılmasa da 2. Senfoni ilkinde halen daha ikamet etmekte olan engelleri bir kenara koymayı başarır ve böylece yeni bir kudret ve

sinirsel enerji dünyasına adım atar. İlk ölçü coda'sının (bitişten sonraki bölüm) doruk noktası, Beethoven'in bütün ürünlerinin en iç parçalayıcı ve coşkulularından biri olarak değerlendirilebilir.

Prens Karl von Lichnowsky

Prens Karl von Lichnowsky'ye ithaf edilen ve ilk kez 5 Nisan 1803'te Viyana'da Theater an der Wien'de Do Minör 3. Pişano Konçertosu ve İsa Zeytin Dağında Oratoryosu ile birlikte

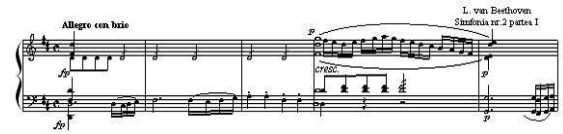
seslendirilen senfoni bu yorumda pek başarılı bulunmadı. Beethoven, senfoni kuruluşunda örnek alınan Haydn ve Mozart'ı aşmış ve çağdaşları bu aşırı ve devrimci yeniliği anlayamamışlardı.

Coşkulu bir yaz mevsimi havası ve neşeli anlarla dolu olan, ancak erkeksi bir enerjiyle, gençliğin pervasızlığıyla gelişen senfoni, Berlinli bir eleştirmen tarafından "45 dakika süren zorluklar" olarak tanımlandı. Daha sonra bu yorumu eleştiren Leipzig'li bir eleştirmen de finali "yılan kuyruğu ile kamçılaman, vahşice ve hırsla soluyarak kendi ölümüne sürüklenen yaralı, iğrenç bir canavar" şeklinde betimledi. Ama Berlioz "Bu senfonide her şey soylu, enerjik ve gururlu" hükmünü vermişti. Yine de iki yıl sonra bile, senfonideki güzel yerlerin, üflemeli çalgıların yoğun kullanımıyla örtüldüğü söyleniyor, final çığ ve vahşi bulunuyordu. Yalnızca Allgemeine Musikalische Zeitung kurucusu ve eleştirmeni Johann Friedrich Rochlitz (1769-1842) şöyle yazmıştı: "Bu ateşli ruhun eseri, şimdi beğenilen binlerce moda şey çoktan mezara gömülmüş olduğu zaman bile yaşayacaktır..."

Aynı 1. Senfoni gibi, iki flüt, iki obua, iki klarinet, iki fagot, iki korno, iki trompet, timpani ve yaylı çalgılar için yazılan 2. Senfoni'nin 1. Bölümü, ilk senfoni gibi yine çok ağır (Adagio Molto) tempoda, daha uzun süren bir girişle, 3/4'lük ölçüde, Re Majör tonda orkestranın unison ve uzun tutulan bir Re sesiyle başlar. Hemen obua ve flütlerin içtenlikli cümlelerle araya girmelerine karşın,

tüm çalgıların güçlü ve unison seslerle yükselmesi, 9. Senfoni'yi de anımsatır. Birinci kemanların önderliğinde girilen 4/4'lük ölçüdeki, parlak ve çabuk (Allegro con brio) tempodaki canlı bölmede, ana tema önce viyolensellerde, sonra da bas yaylıların yumuşak katılımıyla duyurulur. İkinci tema ise klarinet ve fagotla, cümle sonları staccato tarzda belirlenir ve zaferi yansıtan doruğa güvenle ulaşılır. Coda da, yine ana tema üzerine kuruludur.

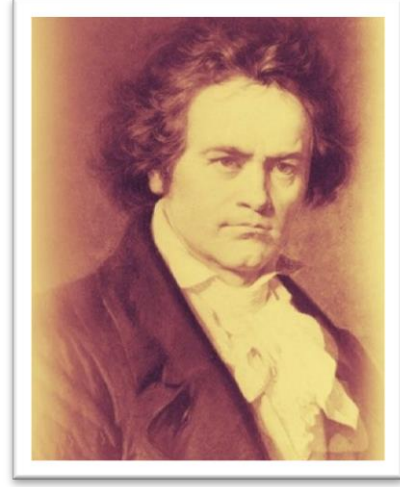
2. bölüm 3/8'lik ölçüde, La Majör tonda, ağırca (Larghetto) tempoda romans benzeri ezgilerle örülmüştür. Beethoven'in konser salonlarında en beğenilen, en sevimli sayfalarını içerir. Yaylı çalgılarla duyurulan açılış teması üflemeli çalgılarla yinelenir; büyüleyici güzellikte bir şarkı duyurulur. Çeşitli çalgı uygulamaları ile biraz da hüzünlü ve lirik ikinci tema yine birinci kemanlarla sergilenir; yakının havada süren bölüm kırsal bir dans ezgisi ile – belki de Heiligenstadt çayırlarının yansımasıyla - mutlu ve saf bir neşeye bürünür.

3. bölüm, 3/4'lük ölçüde, Re Majör tonda, neşeli (Allegro) tempoda bir scherzo'dur. Beethoven burada kendine özgü ve karakterini "bir forte(f) – üç piano(ppp)" notadan oluşan bir motifle yansıtır. Bu kısa motif baslar, kemanlar ve kornolarla sürekli tekrarlanır. Trio bölümü ise obua ve fagotlardaki kısa cümleyle bu parlak scherzo'ya karşılığını, en sade ve kontrastlı şekilde hazırlar; yaylıların arpejlerini üflemeli çalgılar biraz da arsızca ve şakacı şekilde yanıtlar.

4. bölüm 4/4'lük ölçüde, Re Majör tonda, çok çabuk (Allegro Molto) tempoda, yine mutlu havada ama güçlü (forte) başlayan rondo benzeri bir finaldir. Zarif olduğu kadar etkili ana tema, kemanlarla vurgulanır. İkinci tema ezgisel karakterdedir. Diğer bölümlerden motifler yine canlanır, usta bir işlenişle şakacı bir savaşımla sürer. Uzun tutulan coda'da ise

sürprizli biçimde, beklenmeyen armonilerle, boşlukta kalmış akor vuruşlarıyla eser sona erer. (Süre 38')

<http://www.youtube.com/watch?v=bEiYmeeV6sl>

Kazım ÇAPACI